

JEŽIŠ A ĽUDIA NA OKRAJI SPOLOČNOSTI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: Luk 15,1–7; Ján 4,5–32; 8,1–11; Mar 5,1–20; Mat 9,9–13

ZÁKLADNÝ VERŠ

Žena tam nechala svoj džbán, odišla do mesta a hovorila ľuďom: Podte sa pozrieť na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som robila! Nebude to Mesiáš? (Ján 4,28.29)

Mladá žena, ktorá sedela vo väzenskej cele, vyrastala v úplne nefunkčnej rodine. Keď mala pätnásť rokov, narodilo sa jej dieťa. Teraz čakala na súdne pojednávanie. Zabila sociálneho pracovníka, ktorý jej prišiel vziať jediného človeka, od ktorého v živote pocítila lásku – jej dieťa.

Zostala sama. Bez matky, otca, manžela, príbuzných aj priateľov. Pred sebou videla ponurú budúcnosť. Začal ju navštevovať väzenský kaplán. Od neho sa dozvedela, že napriek všetkým chybám, ktorých sa dopustila v minulosti a napriek tomu, čo ju čaká v budúcnosti, Kristus ju miluje a ponúka jej odpustenie. Bez ohľadu na to, ako sa na túto ženu dívala spoločnosť, mohla si byť istá, že Boh ju miluje nekonečnou láskou. Ako vyvrhel' spoločnosti našla zmysel života v Pánovi, ktorého láska a prijatie prekračujú všetky spoločenské pravidlá a zvyky.

TÍ, ČO SÚ NA DNE

Približovali sa k nemu všetci mýtnici a hriešnici, aby ho počúvali. Farizeji a zákonníci však reptali: Tento prijíma hriešnikov a jedáva s nimi. Vtedy im povedal toto podobenstvo: Ak niekto z vás má sto oviec a jednu z nich stratí, či nenechá deväťdesiatdeväť na púšti a nevydá sa za stratenou, kým ju nenájde? A keď ju nájde, položí si ju s radosťou na plecia. Príde domov, zvolá priateľov a susedov a povie im: Radujte sa so mnou, lebo som našiel svoju stratenú ovcu. Hovorím vám: Tak aj v nebi bude väčšia radosť nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú. (Luk 15,1–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V našej spoločnosti sme zvyknutí na určitú hierarchiu. Bohatí a vzdelaní ľudia získavajú vyššie pozície. Občania s dobrými mravmi a „obyčajní“ ľudia zvyčajne obsadia stredné priečky spoločenského rebríka. Zostali nám ešte tí, ktorí sú najnižšie, tzv. spodina – prostitútky, drogovovo závislí, zločinci, bezdomovci a ďalší. V Ježišovej dobe boli do tejto kategórie zaradení aj malomocní a výbercovia daní.

Čo nám text Luk 15,1–10 hovorí o Ježišovom postoji k sociálne slabším a zavrhnutým ľuďom vo vtedajšej spoločnosti? Prečo mal Ježiš zo spodnej vrstvy obyvateľstva viac nasledovníkov než z vyššej?

Ľudia, ktorí boli na spoločenskom rebríku úplne dolu, doplácali na svoj hriešny život. Tvrdé podmienky prostredia, v ktorom sa nachádzali, boli pre nich väzením. Napriek tomu boli prístupnejší než pyšní, namyslení a na seba zameraní obyvatelia vyšších vrstiev spoločnosti.

Za vychvaľovaním sa často skrýva emocionálna prázdnota, ktorá sa vyznačuje nízkym sebedomím. Hlavne v čase dospievania sa takíto ľudia stávajú rebelmi. Aby sa nejakým spôsobom zbavili vnútornej neistoty, horúčkovo sa snažia vybudovať si osobnú identitu. Ich identita je cielene založená na opozícii voči tomu, kto predstavuje autoritu (často rodičia).

Ježiš týchto ľudí neponižoval. Nechcel im vziať už aj tak naštrbené vedomie vlastnej hodnoty. Namiesto toho im ponúkol nový a iný pocit osobnej hodnoty. Ježiš miloval ľudí. Prijímal aj slabých a zavrhnutých. Ponúkol im pozitívnu perspektívu, čím menil ich život.

APLIKÁCIA

- Aký je tvoj postoj k ľuďom, ktorých spoločnosť považuje za sociálne slabých a zavrhnutých? Buď úprimný. Nemáš v mnohých prípadoch určitý pocit nadradenosti? Ak áno, skús porozmýšľať o príčinách a dôsledkoch týchto pocitov.

PRISTIHNUTÁ PRI ČINE

Ježiš odišiel na Olivový vrch. Včasráno znova vošiel do chrámu a všetok ľud prichádzal k nemu. Sadol si a vyučoval ich. Tu zákonníci a farizeji priviedli ženu pristihnutú pri cudzoložstve. Postavili ju do prostriedku a povedali mu: Učiteľ, túto ženu pristihli priamo pri cudzoložstve. Mojžiš nám v zákone prikázal takéto ukameňovať. Čo teda povieš ty? Týmito slovami ho pokúšali, aby ho mohli obžalovať. Ježiš sa však zohol a písal prstom po zemi. Keď sa ho neprestávali vypytovať, vzpriamril sa a povedal im: Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň! A znova sa zohol a písal po zemi. Keď to počuli, po jednom – počnúc najstaršími – odchádzali. A tak zostal sám so ženou, čo stála v prostriedku. Ježiš sa vzpriamril a opýtal sa jej: Žena, kde sú? Nik ťa neodsúdil? Odpovedala: Nikto, Pane! Ježiš jej povedal: Ani ja ťa neodsudzujem. Chod' a odteraz už nehreš! (Ján 8,1–11)

Keď raz Ježiš učil zástupy, farizeji k nemu priviedli ženu, ktorá bola pristihnutá pri cudzoložstve. Konfrontovali Ježiša s Mojžišovými právnymi predpismi o nevere, ktoré vyžadovali popravu. Ježiš vedel, že ich otázka je veľmi neúprimná. Chceli ňou chytiť Ježiša do pasce, nie odhaliť skutočnú pravdu. Židovský súd nemohol vyniesť trest smrti. Židovskí vodcovia predpokladali, že ak Kristus verejne odmietne ukameňovať túto ženu, ľudia ho nemusia prijať. Ak však popravu podporí, môžu ho obviniť z porušovania a nerešpektovania rímskej autority.

Táto bezmocná a previnilá žena sa ocitla v sieti intríg politických vodcov krajiny. O Ježišovi a jeho službe nič nevedela. Netušila, aký je milosrdný. Je zvláštne, že Ježiš najprv súhlasil s rozsudkom smrti, ktorý si zaslúžila. Vo vedomí toho, že na jej previnení sa svojím spôsobom podieľali aj mnohí z tých, čo stáli okolo, Ježiš vyriekol nezabudnuteľné slová: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň!“

Náboženský vodcovia sa začali postupne vytrácať. Žena, ktorú spoločnosť zavrhla, dostala milosť.

„Tým, že Ježiš odpustil tejto žene hriechy a povzbudil ju k lepšiemu životu, zažiaril jeho charakter krásou dokonalej spravodlivosti. Aj keď Kristus hriech neschvaľuje ani neznižuje vedomie viny, predsa nechce odsúdiť, ale zachrániť. Svet mal pre túto poblúdenú ženu len pohrdanie a výsmech. Ježiš ju však potešil a dal jej nádej.“ (TV 321; DA 462)

- Aj keď v knihe *Túžba vekov* Ellen Whiteová odhaľuje pripravované intrigy, do ktorých sa táto žena nechala chytiť, napriek tomu šlo o cudzoložnicu, ktorú prichytili „pri čine“. Na tejto skutočnosti nič nemenia ani intrigy vodcov národa. Napriek tomu jej Ježiš odpustil. Ako preukazovať milosť tým, čo padli, bez toho, aby sme akýmkoľvek spôsobom zľahčili závažnosť hriechu?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

BEZNÁDEJNÝ PRÍPAD

Prišli na druhý breh mora do gerazského kraja. Sotva vystúpil z lode, hneď mu vyšiel oproti z hrobov akýsi človek s nečistým duchom. Býval v hroboch a nik ho už nevládal sputnať ani reťazami. Často ho síce ľudia sputnali putami a reťazami, no on si reťaze postňahal a putá rozlámal. Nik nemal silu skrotiť ho. Stále, v noci i vo dne zúrivo kričal medzi hrobmi a na horách a tľkol sa kameňmi. Keď z dialky zbadal Ježiša, príbehol a padol pred ním na zem. Potom silným hlasom vykrikoval: Čo ťa do mňa, Ježiš, Syn Boha, Najvyššieho? Zapisahám ťa na Boha, netráp ma! Ježiš mu totiž prikazoval: Nečistý duch, vyjdi z tohto človeka! A spýtal sa ho: Ako sa voláš? On povedal: Volám sa Légia, lebo je nás mnoho. A úpenlivo ho prosil, aby ich z toho kraja neposielal preč. Na úpäti hory sa pásla veľká črieda sviň. Zlí duchovia ho prosili: Pošli nás do sviň, nech vojdeme do nich! A dovolil im to. Nečistí duchovia vyšli a vošli do sviň. Črieda – asi dvetisíc kusov – sa rútila úbočím do mora a utopila sa v mori. Pastieri sa rozutekali a priniesli o tom správu do mesta a do osád. Ľudia sa zbehli pozrieť, čo sa stalo. Keď prišli k Ježišovi a zbadali, že muž, ktorý bol posadnutý zlým duchom, Légia, sedí oblečený a je pri rozume, prelakli sa. Očití svedkovia im rozprávali, čo sa stalo s posadnutým i so sviňami. A začali Ježiša prosiť, aby odišiel z ich kraja. Keď nastupoval na loď, prosil ho človek, čo bol predtým posadnutý zlým duchom, aby mohol ísť s ním. Ježiš mu to však nedovolil, ale mu povedal: Chod' domov k svojim a porozprávaj im, čo všetko ti urobil Pán a ako sa nad tebou zmiloval. Nato odišiel a začal v Desiatmestí rozhlasovať, aké veľké veci mu vykonal Ježiš. A všetci sa čudovali. (Mar 5,1–20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Dnes si sotva vieme predstaviť, že by sme stretli človeka v takom strašnom stave a to ešte niekde na cintoríne. Aj keď niektorí tvrdia, že tento muž bol len „pomätený“, text hovorí niečo iné. (Aj keby sme prijali túto hypotézu, ako vysvetlíme to, čo sa stalo so stádom sviň?)

Tento príbeh nás chce naučiť dôležitú lekciu: Nemáme nikoho prehliadnúť – ani človeka, ktorý je podobne nepríčetný (už či je posadnutý zlým duchom, duševne chorý alebo pod vplyvom drog). V niektorých prípadoch je potrebné zabezpečiť odbornú pomoc, ak je to možné.

Ako kresťania si musíme uvedomiť, že Kristus zomrel za všetkých – aj za tých, o ktorých si možno myslíme, že im už niet pomoci. Aj oni si zaslúžia toľko milosrdenstva, rešpektu a láskavosti, ako je to len možné. Kto sme my, aby sme niekoho odsúdili ako beznádejný prípad, ktorému nedokáže pomôcť ani Boh? Z nášho pohľadu môžu veci vyzerat' inak, ale z Božieho pohľadu má každý človek nekonečnú hodnotu. Nebyť kríža, nikto z nás nemá najmenšiu nádej. To si potrebujeme pripomínať pri každom stretnutí so „stratenou existenciou“.

APLIKÁCIA

- Rozmýšľaj o ľuďoch, ktorých poznáš a ktorí sa nachádzajú v zlom stave – či už duševnom, duchovnom alebo fyzickom. Skús sa na nich pozrieť očami nášho milujúceho Boha. Čo okrem modlitby môžeš pre nich urobiť? Ako môžeš naplniť ich potreby a prejavit' im aspoň trochu Božej lásky?

ŽENA PRI STUDNI

Dostal sa tak do samaritánskeho mesta menom Sychar, blízko pozemku, ktorý dal Jákob svojmu synovi Jozefovi. Tam bola Jákobova studňa. Ježiš bol ustátý z cesty, a tak si sadol k studni. Bolo asi šesť hodín. Tu prišla istá samaritánska žena nabráť si vody. Ježiš jej povedal: Daj sa mi napití! Jeho učeníci totiž odišli do mesta nakúpiť potravu. Samaritánka mu povedala: Ako to, že ty, Žid, žiadaš odo mňa, Samaritánky, aby som sa ti dala napití? Židia sa totiž so Samaritánmi nestýkajú. Ježiš jej na to povedal: Keby si vedela o Božom dare a kto je ten, čo ti hovorí: Daj sa mi napití!, ty by si požiadala jeho a on by ti dal živú vodu. Žena mu povedala: Pane, ani vedro nemáš a studňa je hlboká; odkiaľ teda vezmeš tú živú vodu? Si azda väčší, ako náš otec Jákob, ktorý nám dal túto studňu a pil z nej on, jeho synovia i jeho dobytok? Ježiš jej povedal: Každý, kto pije z tejto vody, bude opäť smädný. Kto sa však napije z vody, ktorú mu dám ja, nikdy nevysmäadne. Ale voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdijacej do večného života. Žena mu povedala: Pane, daj mi tej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť po vodu. On jej povedal: Chod', zavolaj si muža a prid' sem! Žena mu odpovedala: Nemám muža. Nato jej Ježiš povedal: Správne si povedala: Nemám muža; lebo si mala piatich mužov a ten, ktorého máš teraz, nie je tvoj muž. To si povedala pravdu. Žena mu odpovedala: Pane, vidím, že si prorok. Naši otcovia sa klaňali Bohu na tomto vrchu, ale vy hovoríte, že v Jeruzaleme je miesto, kde sa mu treba klaňať. Ježiš jej odpovedal: Ver mi, žena, že prichádza hodina, keď sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu, ani v Jeruzaleme. Vy sa klaniate tomu, čo nepoznáte; my sa klaníme tomu, čo poznáme, pretože spása je zo Židov. Ale prichádza hodina – a už je tu –, keď praví ctitelia budú sa klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Ved' aj Otec hľadá takýchto ctiteľov. Boh je Duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa klaňať v Duchu a pravde. Žena mu povedala: Viem, že prichádza Mesiáš, nazývaný Kristus; keď príde on, všetko nám oznámi. Ježiš jej povedal: Ja som to – ten, čo sa rozpráva s tebou. Vtom prišli jeho učeníci a divili sa, že sa rozpráva so ženou, ani jeden však nepovedal: Čo od nej chceš? alebo: Prečo sa s ňou rozprávaš? Žena tam nechala svoj džbán, odišla do mesta a hovorila ľuďom: Podťe sa pozrieť na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som robila! Nebude to Mesiáš? Vyšli teda z mesta a prišli k nemu. Medzitým ho učeníci prosili: Rabbi, jedz! On im však povedal: Ja mám jesť pokrm, o ktorom vy neviete. (Ján 4,5–32)

Prečítaj si biblický text a potom odpovedz na otázky:

Aké spoločenské pravidlá Ježiš porušil a prečo? Čo ti to hovorí o „spoločenských pravidlách“ a spôsobe, ako sa na ne dívať, keď sú v rozpore s biblickým svedectvom? Ako môžu tieto pravidlá brániť tomu, aby si svedčil iným?

Ako Ježiš povedal žene, že pozná jej hriechy život? Aké poučenie si môžeš vziať z jeho prístupu k tejto žene?

Čo ti tento príbeh odhaľuje o predsudkoch Ježišových učeníkov? Opäť si polož otázku, či sa im v niečom nepodobáš...

Žena zostala zaskočená, keď Ježiš povedal, že vie o jej promiskuite (striedaní partnerov). Čo v jej osobnom svedectve poukazuje na to, že jej dlho nebolo jasné, kým Ježiš vlastne je? Si dostatočne trpezlivý, keď ľuďom predstavuješ biblické poslanstvo a oni ho nepochopia tak rýchlo, ako si to predstavuješ?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

CHCEM MILOSRDENSTVO, NIE OBEŤ

Keď Ježiš odtiaľ odišiel, videl na colnici sedieť istého človeka, ktorý sa volal Matúš. Povedal mu: Nasleduj ma! Matúš vstal a išiel za ním. Keď potom stoloval v dome, prišli ta aj mnohí colníci a hriešnici a stolovali s ním a s jeho učeníkmi. Keď to videli farizeji, hovorili jeho učeníkom: Ako to, že váš učiteľ jedáva s mýtnikmi a hriešnikmi? On to počul a povedal: Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Choďte a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem, a nie obeť. Neprišiel som povolať spravodlivých, ale hriešnikov. (Mat 9,9–13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Sotva si vieme predstaviť, aký by bol náš svet, keby tu nebol hriech. Krása prírody svedčí o vznešenosti, moci a добрote Boha aj po tisícročiach. Naša hriechom zasiahnutá myseľ sotva môže pochopiť, akí by boli ľudia a vzťahy medzi nimi, keby náš svet zostal bezhriešny. Môžeme si však byť istí, že triedne rozdiely, predsudky či kultúrne a etnické hranice, ktoré ovplyvňujú každú spoločnosť a kultúru, by neexistovali.

Musíme konštatovať, že tieto spoločenské problémy pred Ježišovým návratom nevymiznú. Naopak. Bude ich pribúdať. Náš svet je stále horší. Ako kresťania musíme urobiť všetko, čo môžeme, aby sme tieto prekážky – ktoré v našom svete spôsobili už toľko trápenia, bolesti a utrpenia – pomáhali prekonávať. A to hlavne tam, kde sa spoločnosť odmieta zapojiť a nechce s nimi nič mať.

„Farizeji uvideli Ježiša sedieť pri stole a jesť s výbercami daní a inými hriešnikmi. Bol voči nim láskavý, zdvorilý a priateľský. Farizeji ho za to na jednej strane obdivovali. Pretože sa však od nich svojím správaním tak veľmi líšil, nemohli ho tolerovať. Mali o sebe príliš vysokú mienku. Pohrdali tými, ktorí nemali také prednosti a svetlo ako oni. Nenávideli výbercov daní a iných hriešnikov. Pohrdali nimi. V Božích očiach bola kvôli tomu ich vina ešte väčšia. Nebeské svetlo im žiarilo na cestu a jasne im ukazovalo: „Toto je cesta, ktorou máte ísť!“, ale oni tento dar zavrhlí.“ (5BC 1088)

APLIKÁCIA

- V Mat 9,9–13 je odkrytá podstata pravého kresťanstva. Nielen v tom, čo Ježiš povedal, ale aj v tom, čo urobil. Vo verši 13 je použitý citát zo Starej zmluvy: „Milosrdenstvo chcem, a nie obeť...“ (Hoz 6,6) Ako sa môžeš vyvarovať postoja, aký mali farizeji voči hriešnikom – a ktorý Ježiš tak veľmi odsudzuje? Je potrebné uvedomiť si a priznať, že všetci sme do určitej miery ovplyvnení spoločnosťou, v ktorej žijeme – vrátane predsudkov a sociálnych bariér. Pomáha ti biblické poslanstvo a jeho praktické prežívanie rozpoznávať tieto zábrany a búrať ich? Čo konkrétne môžeš urobiť proti predsudkom, s ktorými si sa stretol vo svojom okolí? Čo môžete urobiť ako zbor?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Jedinú skupinu ľudí však (Kristus) strpieť nemohol. Boli to tí, ktorí vo svojej samolúbosti stáli bokom a na ostatných sa pozerali zhora... Tých, čo padli, musíme viesť k tomu, že majú nádej stať sa novými ľuďmi a začať nanovo. Kristus pocítil človeka svojou dôverou a ukázal mu, že si ho váži. Aj k tým, ktorí klesli príliš hlboko, sa správval úctivo. Pohľad na nepriateľstvo, skazenosť a nečestnosť mu pôsobil bolesť. Nikdy však nedal najavo, že ho to prekvapilo alebo urazilo. Nech narazil na akékoľvek zlozvyky, neprekonateľné predsudky alebo zvrhlé vášne, správval sa k ľuďom vždy dôstojne a súcítne. Ak v nás prebýva jeho Duch, všetkých ľudí budeme považovať za svojich bratov, ktorí prežívajú podobné pokušenia a skúšky ako my, často padnú a snažia sa vstať, zápasia s ťažkosťami a depresiou, túžia po láske a pomoci. Budeme sa k nim správvať tak, aby sme ich neznechuovali a neodsudzovali, ale v ich srdciach budili nádej.“ (MH 164.165; CZ 109.110)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako musíme zmeniť niektoré svoje postoje, aby sme sa stali svedkami pre ľudí na okraji spoločnosti? Čo môžeme urobiť ako zbor? Čo môžeme reálne očakávať, ak sa budeme venovať tým, ktorých spoločnosť považuje za najťažšie sociálne prípady?
2. Ako sa Ježiš vedel vyhnúť obom pozíciám – ospravedlňovať hriech a odsúdiť hriešnika? Ako Ježiš používal povzbudenie pri sociálnej práci s ľuďmi na okraji spoločnosti? Ľudia na okraji spoločnosti zväčša nedôverovali náboženským vodcom. Čím si Ježiš získal ich dôveru?